

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 81.

V Ljubljani, v torek 9. aprila 1889.

Letnik XVII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 6. aprila.

Budgetna razprava.

(29. dan.)

(Konec.)

Tabak in loterija.

Včeraj je zbornica rešila državni proračun gledé tabaka in loterije. Pri prvem predmetu, o katerem je poročal dr. Tonkli, pritoževal se je Fürnkranz, da bi bil moral minister državno zbornico vprašati, predno je povikšal cene smodk in tabaka. Tudi ni prav, da smejo v nekaterih krajih tabak sejati, v nekaterih pa ne. Ker bi bilo za kraje, kjer je trtna uš uničila vinograde, jako koristno pridelovati tabak, priporoča resolucijo, ki vladi naroča, naj v tem smislu v začetku prihodnjega zasedanja zbornice predloži načrt primerne zakona.

Pri loteriji je tudi letos že v šestindvajseto govoril poslanec Roser za odpravo male loterije in časnikom priporočal, naj loterijskih naznanil nikar ne sprejemljejo v svoje predale in naj večkrat povdarjajo škodo, ki jo loterija prizadeva ljudem. Tudi Newirth, ki je še le nedavno prišel iz nekega južnega zdravilišča in dozda še ni govoril, oglasil se je pri loteriji, pa je govoril le o zadnjič rešenem zakonu gledé kolekovanja vnanjih srečk, kar je predsednika pripravilo k opazki, da je reč že dognana in da z loterijo ni v nobeni zvezi.

Državne mitnice

v nekaterih krajih velika bremena nakladajo ljudem; zato se vsako leto nekateri poslanci pritožujejo o tej napravi. Letos je poslanec Kaiser vladi priporočal, da odpravi mitnice, poslanec Nabergoj pa je z nekaterimi besedami pojasnjeval, koliko troškov mitnice v tržaški okolici prizadevajo vznikom. Iz Ležeč čez Občino v Trst treba je mitnico plačevati dvakrat, iz Ležeč čez Občino, Prosek-Kontovelj pa celó trikrat. Iz Kornjale in Bazovice v Trst treba je

mitnico plačevati v Kornjali, Bazovici, Ključu in Greti. Med Bazovico in Trstom meri cesta komaj tri kilometre, pa ste dve mitnici; kdor pa se vozi čez Katar ali Bošket mora plačati še tretjo mitnico v Ključu. Ako hočejo tržaški okoličani iz svoje okolice kam drugam, morajo trikrat plačevati mitnico. Govornik torej priporoča vladi, naj mitnice v tržaški okolici drugače vpravna in najsitnejše odpravi.

Načelnik poljskega kluba, ki je imel včeraj predlagati konec razprave, je zatem nasvetoval, naj se sklone obravnava. To je pa tako razburilo poslanca Kronawettera, da je začel brez predsednikovega dovoljenja kričati nad Javorskim, češ, da od načelnika poljskega kluba ni lepo, ako poslanec krati pravico govoriti. Predsednik ga zaradi tega napada graja, Kronawetter pa predlaga, naj se o sklepu razprave glasuje po imenih. Ker pa ta nasvet ni našel zadostne podpore, prosil je Kronawetter, da predsednik naznani vsaj število glasujočih. To se zgodi in predsednik pové, da je konec razprave obveljal s 102 glasovoma proti 73.

Govoril je kot glavni govornik še Herbst, ki je vlado grajal, da je v nekaterih krajih znižala mostnine, nasprotno pa za polovico povikšala cestnine. To za ljudi ni nobeno polajšanje.

Trgovsko ministerstvo.

Danes se je rešila najprej državna tiskarna, o kateri sta govorila Fuss in Heilsberg, potem pa se je pričela razprava o centralu trgovskega ministerstva, pri katerem je izmed nasprotnikov govoril mladočeški poslanec dr. Herold. Zahteval je, naj se železnična vodstva osnujejo po raznih deželah, priporočal več pošt, ki naj bi jih vlada sprejela v oskrbovanje, tožil o nezmognosti uradnikov gledé češkega jezika in grajal vlado, da je vse nemško, da imajo vozovi in pismene marke samo nemške napise itd.

Tržaški poslanec Burgstaller je zahteval za Trst državne pomoči; Reka, Genova in Benetke tekmujejo s Trstom, kateremu je le pomagati, ako

se napravi nova železniška zveza med njim in srednjo Evropo: s turistično železnico. Tudi Lloyd je treba podpirati, da ne propade. Nam se dozdeva, da se Tržačani motijo, ako mislijo, da bode Trstu s turistično železnico Bog vé koliko pomagano. Gledé Lloyda pa se nam dozdeva, da Madjari želijo njegovega pogina: da bi ves mornarski promet spravili na Reko. Potem bodo pa od nas zahtevali, naj s 70 odstotki podpiramo njih pomorsko družbo. V tem oziru je treba naši vladi res jako oprezni biti in Trst z Lloydom vred varovati pred nakanami reških tekmecev. Ali Trst naj se tudi vrednega skaže podpore, ki mu jo vsi avstrijski rodoljubi iz srca želé in naj enkrat prav resno pomeče vso iredentsko nesnago iz mesta. Dokler pa iredentovci gospodujejo v mestnem starašinstvu, dokler se bode župan pri rodoljubnih svečanostih bolnega delal, pač pa se vdeleževal iredentskih demonstracij, dokler bodo italijanski prebivalci odpirali svoje slovenske rojake, namesto da bi se v tesni zvezi in odkritosrčnem prijateljstvu z njimi potegovali za skupne avstrijske namene, toliko časa Tržačanom ne bomo zaupali in se tudi od rodoljubnih Burgstallerjevih govorov ne bomo dali motiti. Naj si vzame pogum in naj poskusi v tržaškem mestnem zboru tako patrijotiško govoriti kakor na Dunaji, potem bomo videli, ali je večina mestnega starašinstva res tako avstrijska, kakor v državnem zboru trdijo Stalitz, Burgstaller in Luzzato.

Tretji govornik je bil Ursin, ki je zahteval spričevalo zmožnosti za trgovce, ločitev trgovske in obrtniške zbornice, odpravo krošnjarstva in znižanje železniških tarifov.

Minister Bacquehem je odgovarjal na pritožbe in zahteve predgovornikov. Delo po jetnišnicah spada sicer v justično ministerstvo, vendar pa omenja, da so nekatera taka dela že odpravljena. Gledé krošnjarstva pravi, da je bil načrt dotične postave že izdelan, da so pa trgovske zbornice v svojih poročilih o njem ministerstvu podale toliko novega gradiva, da hoče v dotični načrt razven krošnjarjev

LISTEK.

Na vsak način hoče v zapor.

Resnična dogodba, zapisal y.

(Dalje.)

Kdo bi se ustavljal mogočnemu županu velikega mesta? Mlada žena krojaškega mojstra gotovo ne. Naj bi se tudi začetkoma bala, radovednost bi jo že prignala v mestno dvorano, da poizvé, kaj se tako imenitnega pléte, da celó njo, žensko, v posvetovanje kličejo.

„Vi mi boste gotovo resnico povedali,“ navori jo župan. „Kako je prav za prav z Vašim očetom? Zakaj delo v ključarnici zanemarjajo, pa čemu se zapirajo v sobo?“

„Gospod, res ne vé, zakaj se je zadnji čas v naši hiši tako predrugačilo. Očetu ne dajo mirú, pitajo jih celó z norcem, tudi mene ne vidijo več radi, ker očeta včasih zagovarjam. Težko pa jim to ravnanje dé; pri meni so se že pritožili, celó jokali so, da na stara leta v svoji lastni hiši nimajo mirú.“

„Kaj pa, ko bi Vi očeta k sebi vzeli; spoštujete jih, gotovo jih ne boste nadlegovali, če bi hoteli sami zá-se kaj delati. Saj to ne bi dolgo časa trajalo, v par tednih bi se že spoznalo, kaj je ž

njimi. Ali se morda bojite, da bi bil Vaš mož za to kaj nejevoljen?“

„O kaj še! Nejevoljen pa ne! Ako jaz enkrat rečem: tako je! pri tem ostane; mož mi ne ugovarja nikoli. In prav rada sprejemem očeta, pri nas bodo gotovo v miru. Takoj danes lahko pridejo.“

Župan ukaže slugi, naj gre po mojstra Heleja, in če more, naj precej pride v mestno hišo.

Slugi ni bilo potreba daleč hoditi. Pred mestno hišo že dobí mojstra z malo culico v roki, ki z veseljem sledi strežaju naravnost pred sodnika.

„Glejte, kako sem pokoren Vašemu povelju, gospod župan! Domá že prej ni bilo mirú, sedaj se pa nikakor ne more več prestati. Žena se dere nad menoj, sinova me zbadata, zakaj sem napravil to sramoto, da so se morali pred sodnikom opravičevati radi slabega obnašanja. Vsi pravijo, da moram v norišnico, v rojstni hiši nimam ničesa iskati. Kaj sem hotel družega, kakor pobrati svoje imenje — tu pokaže nekaj v robeč zavitega — in zopet pri Vas iskati pomoči, da mi v mestni ječi vsaj za malo dni odkažete počitek.“

„Zadnjega pač ne bode treba. Vaša hči Vas prav rada sprejme v svojo hišo, za mestno ječo je še vedno čas. — Pa kako, da niste nič družega vzeli iz svoje hiše, vsaj še nekaj obleke, denarja, orodja, ali kaj drugega, le to malenkost jemljete seboj?“

„Gospod župan, nikar me še Vi ne žalite. Tu notri ni malenkost. Kedar vse izgotovim, občudovali me boste Vi in Vaši svetovalci, — celo mesto bode ponosno, da je kaj takega iznašel meščan. Pojdiva, Jera!“ se obrne vidno nejevoljen k svoji hčeri.

Pa zeló se je zmotil naš Hele, ako je pričakoval, da bo v krojačevi hiši dobil potrebnega mirú. Ni še teden minul, in že zopet je bil v mestni dvorani pred sodnikom. Sedaj je bil le ta razloček, da ni prišel sam prostovoljno, ampak spremljeval ga je mestni čuvaj.

Krojaškega učenca je hudo pretepel. Ni ga sicer poškodoval na telesu, vendar tako ga je izdelal, da bode prihodnji krojaški mojster par dni čutil krepke zaušnice. To je bilo zoper nirnberške mestne zakone tisti čas, in meščan, ki se je tako daleč spozabil, dobil je zapor v posebnem oddelku mestnih jetnišnic, ako se ni z denarjem odkupil.

V zadregi je bil sodnik, zagledavši znanega Heleja. Ta pa je imel prav vesel in zadovoljen obraz. Predno ga kaj župan izpraševati začne, ob-sodi ga.

„Nazadnje bom pa le prišel v zapor, kaj ne, gospod sodnik? Danes teden ste gotovo mislili, Bog vé, kako modro ste ukrenili, ko sem se preselil k svoji hčeri. Za Vaš dober odlok sem Vam zeló hvaležen, a meni ni veliko pomagal. Krojač, moj

sprejeti tudi agente, premične prodajalnice, živinsko kupčijo itd. Poslanec Heroldu nasproti je omenjal, da jih med 792 uradniki na Češkem 585 govori in piše češki, 115 jih zna češki ali kak drug slovanski jezik govoriti, in samo 92 jih je slovanskega jezika nezmožnih. Tudi se sklicuje na neki praški list, ki piše, da si glavno vodstvo prizadeva tudi v jezikovnem oziru ustrezati opravičenim željam občinstva. Ta list, pravi minister, so „Narodni Listy“, s katerimi ima poslanec Herold menda tesnejšo zvezo. (Veselo.) Minister je tudi omenjal neugodnih poročil bombajskega konzulata, ki so brez njegove vednosti prišla v javnost, pa niso povsem resnična. Avstrija izvažuje dobre izdelke in njena vnanja kupčija ima pošteno in zanesljivo podlago. Govoru ministrovemu je sledilo živahno odobravanje. Za njim je govoril tudi še sekcijski načelnik Wittek in priznaval, da se v naše dežele čedalje več moke prepeljuje iz Ogerske in da je mlinarstvo na Češkem v veliki zadregi. Zato pa obeta, da bode vlada na to zadevo obračala svojo posebno pozornost.

Zadnji govornik je bil češki poslanec dr. Slavik, ki je govoril o gospodarskih razmerah in o potrebi take tarifne politike, po kateri bi bile vse izjeme za posamezne izključene in bi veljale samo splošnje in skupne koristi. V ta namen si mora država pridobiti pravico vravnati tarife in ako si take pravice drugače ne more pridobiti, naj podpravi železnice.

Po tem govoru bil je sprejet konec obravnave in je ostalih 48 govornikov izbralo dva glavna govornika, ki prideta v ponedeljek na vrsto. Levičarji so izbrali barona Kubečka, na desnici pa bode govoril, kakor sem že omenil, dalmatinski poslanec Borčić.

Prihodnji teden boste vsak dan dve seji, ker predsednik želi, da bi dovršili pred prazniki državni proračun. Ne vem pa, bo li to res mogoče ali ne, ker pride ta teden še enkrat na vrsto vojni zakon in se imajo menda vršiti tudi volitve za delegacije. Eni listi pravijo, da hoče vlada pred prazniki državni zbor sploh skleniti, ako bi bilo treba tudi celi veliki teden še sedeti, ali ta novica ni verojetna, in meseca maja bode državni zbor še zboroval.

Govor poslanca Kluna

v državnozborski seji dne 21. marca t. l.

VI.

Namestu rešitve je prišel pa dne 17. januarja t. l. gospod okrajni glavar beljaški, Praxmeier, v spremstvu podklosterskega občinskega predstojnika ter je pravilno zaslišal tamošnje ljudi. Prvo vprašanje se je glasilo, ali so vedeli ljudje, kaj so podpisali. Neki kmet je na to odgovoril, da se jim je reklo, da se prosi za slovanski učni jezik, versko šolo, šestletno šolsko dolžnost in nedeljsko šolo. Na to je rekel okrajni glavar: „Takoj začetkoma se mi je dozdevalo, da ne veste prav za prav, za kaj ste prosili. Prečita naj tedaj gospod učitelj prošnjo.“ To se je storilo in potem je okrajni glavar nadaljeval: „Sedaj ste čuli, da v tej prošnji ne stoji ničesa o verski šoli, o šestletni šolski dolžnosti in o nedeljski šoli, kakor tudi ne o tem, naj se otroci

zet, je gotovo dobra duša, a radoveden je na vse pretege. Ako sem osamljen delal v mali sobi, ni strpel možiček pri svojem delu. Zdaj me je opazoval pri malem oknu, zdaj zopet čepel pri vratih in skozi ključavnico kukal, kaj neki počenjam. Nazadnje je celo mislil, da sem s samim nebodigatreba v zvezi, da sem čarovnik, ki bo še njega in njegovo družino zapisal in zapilil v pekel. Ni bilo miru tudi tam ne. Ropotal je nad ženo, zmirjal mene, kregal svoje pomočnike, skratka — cela hiša je trpela zavoljo mene. Nisem si vedel drugače pomagati, kakor da sem prav po nedolžnem pretepel krojaškega učenca. Deček zaradi tega ne bo umrl, še zbolel ne bo, meni bo pa le pomagano. Mestna postava me vsled tega vsaj na teden dni obsodi v ječo. Ne zamerite mi, da Vas zopet danes nadlegujem; verjemite mi, jaz si nisem vedel drugače pomagati.“

„Naj bo! Zdaj pridete postavno v zapor, ako se ne morete, ali nočete odkupiti.“

„Kaj? Odkupiti? Bog ne daj kaj takega! Le svetlo sobico mi odkažite in pustite mi orodje, kar sem ga seboj prinesel, in jaz bom prav zadovoljen.“

„Tudi prav! Zaželeno dobite. Dvakrat na dan obiskal Vas bode jetničar, da Vam potrebno prinese, drugi Vas ne bodo motili. (Konec sledi.)“

v prvih treh letih poučujejo v slovenskem jeziku. Edino, kar je rečeno v prošnji, je to, da bi bila nemščina od četrtega šolskega leta naprej neobligatna predmet.“

To pa ni res, kakor se morete prepričati iz stika prošnje, toda gospod okrajni glavar je stvar tako ljudem razložil, da bi jih pregovoril k preklicu prošnje. (Čujte! na desnici.) Toda tega niso storili ter se je mogel gospod okrajni glavar tudi iz nadaljnjega zasliševanja prepričati, da so dobro vedeli ljudje, za kaj so prosili in da so bile povedbe kmetov tudi v tem oziru resnične, v kolikor so se sklicevali v svoji prošnji na dne 8. decembra 1885 državnemu zboru odposlano peticijo, v kateri se tudi dejanski tirjajo te stvari.

To zasliševanje je bilo pa tudi še v nekem drugem oziru zanimivo ter nam kaže, kakó se na Koroškem sodi o slovenskem prebivalstvu. Okrajni glavar je v tem, ker ljudje niso hoteli preklicati prošnje, videl sovraštvo zoper Nemce ter jih je prašal, zakaj takó črtijo Nemce. Na to je odgovoril mlad kmet, Aprijesnik po imenu, da mu Nemci že zaradi tega ne morejo biti prijetni, ker mora tolikokrat popolnoma nedolžen poslušati zaničevanja, kot: „bindišer trottler“, „bindišer toker“, „bindišer teufel“ itd. (Čujte, čujte! na desnici), in ljudje so potrdili resnico povedanega. Okrajni glavar pa je ménil, da ima ravno šola nalog, preprečiti taka zaničevanja, učé naj se le že v šoli nemški in potem ne bodo več slišali takih psovč.

Konec temu zasliševanju je bilo vprašanje okrajnega glavarja, ali naj ostanejo šole take, kakoršne so sedaj; na to so ljudje obsedeli ter vsi vprašanje zanikali.

Drugo vprašanje je bilo to, ali naj se le malo poučuje nemščine. Na to vprašanje je vsled poziva okrajnega glavarja vstal le eden mož, kar je pa zopet umevno, ker vendar koroško slovensko prebivalstvo želi, da se v šolah goji nemščina. In ko nečeno je moral okrajni glavar sam sestaviti želje napominane občine v nastopnem stavku: „Prepričal sem se, da želite šestletno šolsko dolžnost in tako vredbo ljudske šole, da bo pouk v prvih treh letih popolnoma slovenski, z začetkom četrtega leta pa se učila toliko nemščina, da bodo otroci dobro znali slovenski in nemški pisati ter čitati, in da bo po šestem letu nedeljska šola.“ Ali je to Vaša želja? Vsi navzoči so enoglasno odgovorili: Da! Mislil bi bil človek, da bo okrajni glavar v tem smislu sestavil poročilo deželnemu šolskemu svetu in da bo tudi deželni šolski svet razsodil po jasno izraženi želji in volji prebivalstva. Toda tega ni storil. (Čujte, čujte! na desnici.) Ljudje so marveč pred nekaterimi tedni dobili nastopni odlok z dne 23. febr. 1889, št. 294, v katerem se pravi:

„Predležeča prošnja zahteva izključno uvedbo slovenskega učnega jezika na tamošnji ljudski šoli in omejitev nemščine kot neobligatnega učnega predmeta od četrtega šolskega leta naprej. Ustno izvršene poizvedbe pa so pokazale, da nikdo ne želi v predležeči prošnji zaznamovane vsebine, marveč da se je hotelo prositi, naj se uvede šestletna šolska dolžnost in nedeljska šola, kakor tudi boljše gojitev slovenščine v prvih treh letih.“

Da je stvar takó, kakor sem jo navedel, resnična, razvidi se iz poročila, katero so vdeleženi občani sami objavili v slovenskih listih „Miru“ in „Slovencu“, kakor tudi v posebnem iztisu in katero je tukaj na razpolaganje, ko bi se hotel kdo prepričati.

Sicer pa moram omeniti, da ta stvar še ni rešena, marveč so se ljudje s pozivom pritožili pri visoki učni upravi in da se hočejo za slučaj, ko bi tukaj ne našli pravice, kar pa ne verujem, obrniti tudi še do državnega ali upravnega sodišča.

Kajti tudi po obstoječih postavah ne more biti na ljudskih šolah drug učni jezik nego materinščina otrok, in ako je njihov stvaritelj, minister Hasner, kakor se je to že enkrat tukaj naglašalo, pri neki priložnosti ugovarjal očitanju, da so šole, kakor jih je on ustvaril, brezverske, ravno tako in nič manj bi bil gotovo oporekal, da je postavodajalstvo pri sestavljanju tega zakona imelo pred očmi drug učni jezik, kakor materinščino otrok.

Točka 6. državnega šolskega zakona sicer določuje, da o učnem jeziku razsojuje deželna šolska oblastnija, vendar pa pravica deželne šolske oblastnije ni neomejena, kajti omejuje jo dostavek „v postavnih mejah“.

Deželni šolski svet tedaj ne smé prekoračiti te meje in če jih prekorači, zakrivil je rušenje zakona.

K postavam pa, ki določujejo to mejo, prištevati se mora v prvi vrsti po mnogih razsodbah državnega sodišča državni temeljni zakon, ki v točki 19. ustanovlja enakopravnost vseh jezikov in razsojuje, da morajo biti javni učni zavodi takó vrejeni, da vsak narod dobí za izobražbo potrebna sredstva v svojem jeziku in se nikdo ne more siliti k učenju drugega deželnega jezika.

Prvi deželni jezik za nemške otroke je nedvojno nemščina, za slovenske otroke slovenščina, uvesti more tedaj deželni šolski svet tudi na Koroškem za slovenske otroke le slovenščino kot učni jezik (Tako je! na desnici), ne smé se tedaj v tem oziru od nikogar premotiti dati ter ga nikdo ne more oprostiti te dolžnosti. Pač se pravi v § 6., da se mora zaslišati tudi one, ki vzdržujejo šolo, toda te želje ne morejo deželnemu šolskemu svetu biti odločilne, marveč le navodilne, ter jih poleg tega, kakor tudi pravico deželnega šolskega sveta, omejuje šolska postava.

Kakor hitro tedaj te želje starišev in šolskih vzdrževalcev prekoračijo postavne meje, ne more in ne sme se nanje ozirati deželni šolski svet, ker bi sicer postal izvrševatelj prekoračenja postave.

Ako bi bilo načelo pravo, katerega se drži deželni šolski svet, da o učnem jeziku odločuje želja starišev in šolskih vzdrževalcev, potem, gospóda moja, nam ni več treba državne šolske postave. (Prav res! na desnici.) Treba nam potem ni niti deželne šolske postave, potem kar naravnost prepustimo šolo starišem in občinam in ti naj si napravijo šolo, kakoršno si želé, versko ali brezversko, nemško ali slovansko, ali tudi, če jih veseli, kitajsko.

Da je postavodajalstvo v resnici imelo pred očmi le materinščino otrok kot učni jezik, razvidi se tudi iz šolskega in učnega reda z dne 20. avgusta 1870, ki se naslanja na državni šolski zakon in je v § 51 zaznamovala kot namen jezikovnemu pouku (čita):

„Pravo razumevanje poročil drugih v materinščini (Čujte! na desnici), zmožnost, da se ustno in pismeno pravilno izrazuje, spretnost v razumnem čitanju tiskanega in pisanega in natančno umevanje beril po obsegu in skupnosti posameznih delov; pri tem naj se gleda na to, da se bo poostрила zmožnost opazovanja, jasnost misli in bistrost spomina.“

Državni šolski zakon in ravno tako šolski in učni red sta tedaj zadosti natančna in jasna, toda iz teh natančnih določb je deželni šolski svet na Koroškem za Koroško samo napravil spako (Čujte na desnici); kajti če vzamete v roko normalne učne načrte, kakor jih je koroški deželni šolski svet objavil z naredbo z dne 2. avgusta 1875, št. 1249, najdlj bode, da je koroški deželni šolski svet iz njih naravnost zaplenil slovenski učni jezik. Tu imamo najprvo učni načrt za jednorazrednice in v njem najdemo navedeno: 1. veronauk, 2. nemški učni jezik (Čujte! na desnici), prvi oddelek (prvo šolsko leto), a) za nemške šole, b) za dvojezične šole; ravno isto določbo najdemo pri drugem oddelku (drugo do četrto šolsko leto) za nemške in dvojezične šole, kakor tudi pri tretjem oddelku za nemške in dvojezične šole. Prav ista določba velja tudi za razdeljene jednorazrednice. Dalje najdemo učni načrt za dvorazrednice, v katerem se nastopno navajajo učni predmeti: 1. veronauk, 2. nemški učni jezik, prvi razred, prvi oddelek (prvo šolsko leto) a) za nemške šole, b) za dvojezične šole; drugi oddelek (drugo in tretje šolsko leto) za nemške in dvojezične šole; drugi razred, prvi oddelek, za nemške in dvojezične šole itd. Vidite tedaj, gospóda moja, da je po tem učnem načrtu na koroških ljudskih šolah nemščina uvedena kot jedini učni jezik in da na tem prav za prav čisto nič ne predrugačuje razdelitev v nemške in dvojezične šole; kajti jedino, kar se na dvojezičnih šolah priznava slovenščini, je to, da se v prvem letu pri jezikovnih in kazavnih vajah predmeti iz otrokove bližine imenujejo slovenski, kar pa ne more drugače biti pri slovenskem otroku, vendar se zaukazuje, da se mora pri imenovanju predmetov takoj tudi uvesti v nemški jezik. Od drugega šolskega leta naprej pa veljajo tako za nemške, kakor dvojezične šole jedne in iste določbe; tu ni razločka pri zvrstovanju in vrejevanju bralnega gradiva. Tako, gospóda moja, ne méni šolska postava in šolski in učni red, tako ne more in ne sme biti, in učna uprava ne more in ne sme dopuščati, da bi deželna šolska oblastnija meni nič tebi nič tako

prezirala določbe državnega šolskega zakona in šolskega in učnega reda ter si po lastnem okusu prirezovala učne načrte. (Tako je! na desnici.)

Deželni šolski svet na Koroškem se gledé vrejevanja šol za slovenske otroke v svojih razsodbah navadno na to sklicuje, da so tako vreditev šole želeli stariši in vzdrževalci šole. Res je in nikdar nismo tajili, marveč nasprotno vedno naglašali, da želé koroški slovenski stariši, naj se njihovi otroci učé tudi nemščine, ter da premnogokrat pri ustanavljanju šol tudi izrečno izražajo to svojo željo, toda premnogokrat se ta želja pravilno ne zabilježi v zapisnik, ker se potem večinoma tako razlaga ta želja, naj bo nemščina učni jezik. Toda velikanski razloček je, ali se v kako šolo uvede samo nemški jezikovni pouk, ali pa nemški učni jezik. In celó v onih slučajih, kjer so stariši in občine izrečno izrekli željo, naj se uvede nemški učni jezik, niso tega storili v tem smislu, kakor ga izvaja in tolmači deželni šolski svet na Koroškem. Za vzgled navajam le že prej omenjeno občino Bilčo Ves.

Po protokolarnem zapisniku, kakor leži pred menoj, izrekli so ljudje pri ustanovitvi te šole leta 1872 željo, naj bo učni jezik pri začetnikih slovenski, naj se gleda na to, da se bodo otroci v šoli naučili nemški, in konečno naj bo v višjih šolskih oddelkih nemščina, ako jo zadostno umevajo, učni jezik. Ljudje tedaj izrečno zahtevajo slovenski učni jezik, hočejo pa tudi, da se zadostno goji nemščina, ter pripuščajo nemščino le za ta slučaj kot učni jezik, ako jo zadostno umejo otroci. Toda deželni šolski svet se tega ni držal ter je „brevi manu“ v celó to šolo uvedel nemščino za učni jezik, prošnjo bilčjeveške občine za slovenski učni jezik in za predruženje obstoječe vredbe je pa naravnost odbil. (Poslanec Gregorec: Samovolja.)

Kakor se vidi že iz nedavnega govora gospoda poslanca Ghona, dobiva tudi na Koroškem vedno več veljave nazor, da slovenski jezik ni odveč za koroško mladino, marveč celó koristen in dobrodošel, in da prav stori koroška mladež, ako se uči slovanščine. Pozdravljam to izjavo, katero je pa za sedaj izrekel gospod poslanec Ghon le za svojo osebo, z velikim veseljem. Kajti dragocen porok mi je ter jamči, da se bodo tudi na Koroškem poravnala navpična nasprotja in da se bo pri takem umevanju te zadeve tem prej in tem lažje za obe narodnosti ugodno rešilo vprašanje ljudske šole, ker tudi slovensko prebivalstvo, kakor sem že prej naglašal, uvideva koristnost nemščine ter je noče prognati iz svojih šol.

Toda jedno vprašanje bi si pa vendar dovolil do gospoda poslanca Ghona. Kakó, méni, bo mogoča pri koroški mladini taka gojitev slovanskih jezikov, ako se sistematično iz koroških ljudskih šol iztirava najbližja jej slovenščina?

To se mi ravno takó zdí, kakor oni mož, ki bi bil pri kopanju kmalu utonil in je zaradi tega sklenil, da ne bo šel prej v vodo, dokler ne bo znal plavati. (Veselosť.)

No, jedini predmet, ki se še slovenski uči na koroških ljudskih šolah, je veronauk. Tudi o tem predmetu bi bil obširneje govoril, — prišel bo morda čas, ko mi bo to mogoče — za danes hočem skleniti, ker vidim, da je zbornica že utrujena in mora k besedi priti še poročevalec.

Hotel sem pokazati s svojimi razpravami, da opisovanja in preiskave koroškega deželnega šolskega sveta ne dajejo vedno zadostne varnosti za to, da razmere niso vedno take, kakor jih slika. To bi mogel še natančneje razpravljati s svojim gradivom, katero bom, kakor rečeno, porabil o priliki, ravno zaradi tega pa visoko učno upravo, ki je odredila preiskavo gledé razmer koroške ljudske šole, opozarjam na to, da se morajo vedno oprezno, celó nezaupno vsikdar vsprejeti poročila koroškega deželnega šolskega sveta (Tako je! na desnici): zaradi tega pa jo prosim, naj se pri vrejevanju koroških šolskih razmer ne ravna toliko po poročilu deželnega šolskega sveta za Koroško, marveč po postavnih določbah (Pritrjevanje na desnici), in naj pri tem dá koroški šoli jedino le ono podlago, kakor jo določujeta državni šolski zakon in učni in šolski red. (Dobro! Dobro! na desnici.) Posebno pa še prosim, naj se s splošno razvrstitvijo materinščini, nemški kakor slovenski, odkaže v koroških šolah oni prostor, kateri jej pristuje po postavi. (Odobranje na desnici. — Govorniku čestitajo.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. aprila.

Notranje dežele.

Volitve v gališki deželni zbor se bodo še-le v drugi polovici junija vršile.

Hrvatska regnikolarna deputacija je imela predvčeraj sejo pod Vukotinovičevim predsedstvom; razdelil se je izdelek poročevalcev mej člane. Potem so se pričele stvarne razprave, ki bodo trajale teden dni. Na njihovi podlagi se bo sestavilo poročilo. Seje sta se vdeležila ban in predsednik državnega zbora.

Ogerski državni zbor je potrdil hrvatsko-ogerski računski zaključek za leto 1886. Minister Barosz je predložil postavni načrt o podržavljenju železnične proge med Budimpešto in Pečuhom ter o uvedbi čeknega in „clearing“-prometa pri poštnih hranilnicah.

Vnanje države.

V prvi polovici meseca maja se bo vršil konzistorij, v katerem bo **papež Leon XIII.** imenoval tri francoske (pariskega, lyonskega in bordeauxskega), enega avstrijskega (solnograškega) in enega belgijskega škofa (mechelnskega) za kardinale. Sveti kolegij bo na ta način imel več inozemskih kakor italijanskih kardinalov. V prihodnjem konzistoriju se bodo tudi ruski škofje imenovali; dosedaj niso bile vse formalnosti izpolnjene.

Ruski „Svjet“ pravi, da je vprašanje o povrnitvi bivšega metropolita Mihaela v Srbijo že doganjano. Ker noče metropolit stopiti na avstrijska tla, dal mu je knez Gagarin v ta namen parnik na razpolaganje.

Nemški komisar Wissmann je dal, kakor se poroča iz Zanzibara, odstraniti zastavo vzhodnoafriške družbe ter jo nadomestil z nemško-trgovinsko zastavo. „Köln. Ztg.“ pravi, da je pri tem postopal v smislu vladnih navodil. — Minister pl. Maybach je dal svojo ostavko ter bo po trditvi lista „Deutsches Tagblatt“ za njegovega naslednika imenovan predstojnik železniškega ravateljstva, Thielen.

Pri alzacijško-lorenskem banketu, ki je bil v Saint-Mandé-ju predvčeraj prirejen na čast Antoinu, prečital je Naquet govor Boulangerjev, ki sklepa z besedami: „Pariski volilci vedó, da ne ločujem republike od **Francije**. Edini moj cilj je napraviti republiko pošteno, da bi bila trdna, in trdno, da bi bila Francija velika in močna. Živela domovina, živela Francija!“ — Vlada neomahljivo koraka svojo pot naprej. Ukaz, da se zgrabi Boulanger, je že gotov, in vsled govornice, da se bo povrnil general, nadzoruje se redarstveno severni kolodvor noč in dan. Tudi Rocheforta in grofa Dillon a čaka ista osoda. Govori se, da se bo sodnijski postopalo zoper vse člane boulangistiškega odbora. Departementni prefekti so dobili nalog, da morajo začasno obdržati v zaporih vse „sumljive“ osebe. — Senat bo posloval kot izredno sodišče dlje časa; po postavi sme senat kot izredno sodišče izreči prvo razsodbo še-le po treh tednih, odkar se je osnoval.

Nizozemski kralj more še sam zapustiti posteljo ter hoditi po sobi. Nasprotne vesti so pretirane. — Vojvoda nasovski bo za dóbe regentstva ostal v Luksenburgu. Da pokaže svoje prijateljsko mišljenje nasproti Nemčiji, obiskal bo kot veliki vojvoda luksenburški nemškega cesarja.

V seji **italijanskega** senata dne 5. t. m. je Crispi odgovoril na neko interpelacijo senatorja Parenza: Crispi sam je bil zoper ekspedicijo mavsavsko; toda ker je že tekla kri in se je izdalo že mnogo denarja, ne bilo bi pametno, da bi popolnoma odstopila vlada. Najnovejši dogodki v Abesiniji so zelo zapeljivi, toda vlada se ne bo dala premotiti. Treba je prej vsak korak natanko premisliti. Prepusti naj se vladi, da stori potrebno ter si sama v ta namen izbere ugodni trenotek. — Parenzo je bil s tem odgovorom zadovoljen.

Slovstvo.

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda.

„Mladina je up narodov, up boljše prihodajosti“, tako se čuje dandanes mnogokrat, pa žal! da so te besede premnogim gola fraza, da ne umejó njih globokega pomena. Umeje pa je družba sv. Cirila in Metoda, to kaže jasno vse njeno dosedanje plodovito delovanje. Ni jej le dosta iztrgati nadepolno mladino žrelu tujčevemu, tudi pozitivno jo hoče pridobiti rodu. Ni jej dosta, da ustanavlja šole in podpira šolstvo ob mejah slovenskih dežel, poučevati hoče mladino z dobrimi knjigami. In tako smo dobili od nje že dva zvezka, oba spisana od gospoda prof. Hubada. Reči moramo, da smo čitali oba z največjim zanimanjem in da nam ni še ugajal z lepa kak spis, mladini namenjen, takó, kakor „Franc Jožef I.“ in „Rudolf Habsburški“ iz te knjižnice. Gospod prof. Hubad zna v resnici uzorno pisati za mladino, vse je tako mično, preprosto, brez nepotrebnosti, da res vzbudi v mladem čitatelji veselje do knjige, ker mu je vse umevno. V I. zvezku

opisuje našega vladarja živo, povsod, kjer je prilika spodbuja k posnemanju, kažoč na njegove prelepe kreposti: vernost, delavnost, ljubezen do narodov, in četudi je tvarina obdelana že čez in čez, vse se zdi nekako novo, poživljeno. Pred kratkim pa je izšel drugi zvezek, na kateri še posebno opozarjamo vse prijatelje mladine. Opisuje nam Rudolfa Habsburškega, očeta naše cesarske rodovine in sicer njegovo mladost, njegovo izvolitev za rimsko-nemškega cesarja, razmere po Avstriji, borbo z Otakarjem, pripoveduje nam, kdaj in kako je podelil Avstrijo, Štajersko, Kranjsko in Slovensko krajino sinovoma Albrechtu in Rudolfu, slednjič, kako je vladal in umrl. Kar velja o I. zvezku, isto o drugem. Gospod pisatelj je proučil ono veliko skrivnost, pisati za mladino. Porabil je v spisu vse polno pripovedek in pravljic, katere bolj označijo junaka, nego cele strani suhoparnega pripovedovanja. Zlasti se trudi netiti v mladih prsih čut verski in domovinsko ljubezen. Prav klasiški pa opisuje bitko pri Suhah Krutih. III. razdelek: „razmere po Avstriji“ je bolj suhoparen, česar pa je kriva tvarina sama. Jezik v obeh spisih je kaj lep in jednat. Ugajale nam niso le nekatere malenkosti, zlasti v II. zvezku. Preveč rad rabi v pripovedovanju gospod pisatelj perfekt, ko bi bil sedanjik na svojem mestu, kakor le kaj, in ravno tako sem ter tja v enem in istem odstavku rabi oba časa, (n. pr. str. 18). Nedosleden je v pisavi lastnih imen, piše enkrat Regensbergov, drugič Regensberžanov, katero poslednje je pravo. Nekatere stvari so čisto nove, n. pr. izgodovina, mesto: zgodovina, sploh se ta predlog „iz“ preveč rabi, čisto napačno, tako n. pr. izslečejo mesto slečejo, izzuti mesto sezuti itd. — Napačna je mnogokrat tudi raba enklitik, kar čitatelja nekoliko moti, n. pr. str. 14. Na čelu jim so stali m. so jim stali, str. 18 nekega dne bil je Toggenb. mesto je bil T., v čemer se pa v obče kaj mnogo greši pri nas in malo pazi na izboljšanje. Tudi ne vem, zakaj se piše vedno gen. pl. marek mesto mark, ko ni treba e vtikovati, saj tudi ne piše g. pisatelj vojske, temveč vojsk. Kakor rečeno, so to mali nedostaki, ki ne jemlje vrednosti spisu. Knjižica ima tudi dve prav primerni sliki.

Že zdaj si ne moremo kaj, da ne bi povedali javno ene srčne želje, namreč: da bi prej ko prej prišel tretji zvezek za prvima dvema, ter obdaroval g. pisatelj slovensko mladino s prekrasnim darom, za kateri mu bode gotovo hvaležna. Požrtvovalnemu vodstvu pa se najbolje skažejo hvaležne če pridno razširjajo mej mladino te resnično dobre spise, da se tako pospešuje prava prosveta, za katero sta gorela čez vse sv. Ciril in Metod!

Dnevne novice.

(Iz državnega zbora) se nam poroča: Trgovinski minister je v državnem zboru obljubil, da se bode kolikor mogoče oziral na želje gledé dolenske in kamniške železnice. Jutri priobčimo dotični govor trgovinskega ministra. — Državni zbor bode zboroval še meseca maja, ker proračunska debata ne bo še končana pred prazniki.

(„Obrtnik“) v svoji včerajšnji številki piše: „Socijalna zakonodaja na Nemškem napreduje. Državni zbor je sprejel že omenjeni zakon za preskrbljevanje delavcev v starosti. Za zakon so glasovale vse stranke izvzemši manšterskih liberalcev, ki se sicer prištevajo največjim prijateljem delavskega stanú, in pa klerikalcev pod vodstvom Windthorsta. Čudno, kaki elementi se včasih snidejo; potem pa najkdo o principu svoje stranke govori.“ Mi sicer ne vemo, kje je dotični poročevalec „Obrtnikov“ pobral novice, da je nemški državni zbor že sprejel omenjeni zakon, a to nam je znano, da ima dotična predloga 150 paragrafov, in je bil § 14. sprejet še-le dne 5. t. m. z določkom „klerikalca“ Frankensteina. Da pa se „klerikalci“ pod vodstvom Windthorstovim, Poljaki in Alzacani upirajo predloženemu postavnemu načrtu, imajo opravičene svoje vzroke, katere bi tudi „Obrtnik“ podpisal, ko bi jih poznal. Ker bodemo o priliki obširneje o tem govorili, da pojasnimo pomisleke „klerikalne“ stranke in pomirimo „Obrtnikovega“ poročevalca, zadostuj danes naslednje: Postavni načrt o zavarovanju delavcev je eksperiment kneza Bismarcka, da bi z njim zmajali socializma izruval najostrejšo zobove, kakor se je sam izrazil. In kakor čitamo v poročilih, so ravno delavci to Bismarckovo darilo jako „hladnokrvno“ pozdravili. Že leta 1887 so društva, listi in posamezni veščaki obširno kritikovali dotični načrt, odsek državnega zbora je imel

41 sej, v katerih se je posvetoval o načrtu, a še vedno imajo celó prijatelji postave pomisleke proti načrtu. Mnogi govorniki povdarjajo, da bode po novi postavi le raslo število socialnih demokratov, ker v novi postavi je le korak v neznano temoto. Dr. Windthorst pa je povdarjal, da postava ni korak v neznano temoto, marveč na jasna pota socialnih demokratov. Po Windthorstovih mislih hoče Bismarck uvesti nove državne „sluge“. Prosto-mišljaki torej, ne klerikalci, so načeloma proti prisilnemu zavarovanju, in socialni demokrati, ki so vedno glasnejši v zbornici, so izjavili, da bodo končno glasovali proti celi postavi, ako zbor ne sprejme njihovih 36 dostavkov k vladni predlogi.

(Za delavce) bode ustanovila kranjska hranilnica, kakor poroča „Obrtnik“, posebno hranilnico za starost.

(Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občenemu sodnemu redu. I. zvezek. Spisal Anton Levec, c. kr. sodni pristav v Ljubljani.) Tako je naslov knjigi, ki je že dotiskana in se bode v kratkem razpošiljala naročnikom. Vse one, katerim je mar za razvitek slovenskega uradnega jezika, opozarjamo na to knjigo. V dovršeni obliki nam kaže g. pisatelj, kako lepo, zložno in na kratko se more uradovati v slovenskem jeziku. Knjiga je, kakor piše „Sl. Pravnika“, v izrazih dobro premišljena po pravnih in jezikoslovcih in bode dobro vplivala na razvoj uradnega jezika ter pomagala do doslednosti v pisavi.

(Umrli) je včeraj zjutraj v Celovci A. baron Zojs, ki je več let zastopal veliko posestvo v kranjskem deželnem zboru. N. v m. p.!

(Število vojaških novincev) za leto 1889 je določeno na 60.389 mož za stoječo armado in mornarico in 10.000 mož za deželno brambo, poleg tirolskih novincev za deželno brambo in nadomestne reserve. Nabori se bodo vršili od 1. maja do 30. junija.

(Utonil) je v nedeljo v Celji K. Werhan, brat tovarnarja F. Werhana. Na sprehodu ga je vrgla božjast v bližnjo Savinjo, v kateri je utonil.

(Iz c. kr. poštne hranilnice.) V petek smo dobili najnovejšo okrožnico imenovanega urada. Ista naznanja dve novi tiskani za obveščanje, namreč povpraševalno pismo za priporočene pošiljatve in spremnico za ekspresne pošiljatve od strani urada. Potem sledi izkaz o prometu v mesecu marčiju. Vložilo se je 518.330krat skupaj za 60.390.101 gold; od tega pride na Štajarsko 25.181krat za 2.426.438 gl., na Koroško 7083krat za 650.197 gl., na Kranjsko 5450krat za 624.813 gl., na Primorsko 8070krat za 1.152.989 gl. Vrnili so pa 142.222krat skupaj za 59.772.979 gl.; od tega na Štajerskem 2471krat za 1.138.285 gl., na Koroškem 964krat za 184.230 gl., na Kranjskem 751krat za 121.861 gl., v Primorju 2944krat za 1.318.759 gl. Od 12. jan. 1883 do konca minolega meseca se je v celem vložilo 21.427.958krat v skupnem znesku 2.298.481.024 gl. 59 kr., a vrnilo 6.385.309krat skupaj 2.253.701.445 gl. 19 kr., v hranilnici je torej preostalo 44.779.579 gl. 70 kr. Med ljudstvom se nahaja 680.608 vložnih knjižic, 14.755 čekovnic, 9683 rentovnic v vrednosti 8.645.880 goldinarjev. Med izplačili je znesek 10.158.540 gld., za kar je urad vložnikom na zahtevanje kupil in odposlal vrednostnih papirjev. Število vložnikov je naraslo za 5.720 oseb. Novo pošto z nabiralnico sta pri nas dobila kraja: Dob pri Ljubljani in Sv. Križ (Križevci) na Murskem polju. V neuradnem delu objavlja okrožnica podatke o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Nizozemskem, Švedskem.

Raznoterosti.

— Iz šole. Učitelj: „Imenuj mi velikega moža iz zgodovine.“ — Učenec: „Gospod učitelj.“ — Učitelj: „Ne iz sedanjosti, iz preteklosti mi ga imenuj.“

— Prašanje in odgovor. On: „Ali Ti ni neljubo, da nosiš lase drugih žen na Svoji glavi?“ Ona: „Ali Ti ni neljubo, da nosiš na Sebi volno drugih ovac?“

— Dobil jo je! „Gospodičina, danes se mi je sanjalo, da sva se midva poročila.“ — „Da da, človeku se dostikrat sanja o takih — bedarijah.“

Telegrami.

Dunaj, 8. aprila. Gospodska zbornica je „en bloc“ v drugem in tretjem čitanju v smislu ogerskih sklepov predružačeno orožno postavbo potrdila.

Dunaj, 8. aprila. Kakor piše „Extrapost“, izročil je nadškof Ganglbauer sporazumno z naučnim ministrom najstarejšo dunajsko cerkev sv. Ruprehta Poljakom v last, ob jednem s cerkvijo pa tudi vse dotične ustanove.

Maribor, 8. aprila. Pri prepeljavanju praznih vóz je danes ponoči neki sklepač zašel pod kolesa ter je bil povožen; vsled tega sta dva vozova skočila z natirja na dva glavna tira. Kurirna vlaka št. 2 in 1 sta imela zaradi tega velike zamude.

Bruselj, 8. aprila. Boulanger je imel več sestankov s princem Viktorjem Napoleonom. Francoska vlada je formalno zahtevala, da se iztira Boulanger.

Umrli so:

4. aprila. Jovana Šumer, devica pri milosrdnicah, 25 let, Kravja dolina št. 11, pljučna tuberkuloza.

5. aprila. Ana Blaznik, posestnikova hči, 10 mes., Stari trg št. 12, jetika. — Avgust Mihelič, delavčev sin, 4 leta in 8 mes., Poljanska cesta št. 26, jetika. — Karolina Perme, krojačeva hči, 3½ leta, Rožne ulice št. 11, davica.

6. aprila. Helena Peterlin, uradnega sluga vdova, 75 let, Rožne ulice št. 27, jetika. — Ana Wieszničky, inženirjeva žena, 63 let, Rimska cesta št. 19, jetika.

7. aprila. Ferdinand Dietz, komij, 27 let, Rimska cesta št. 19, jetika.

V bolnišnici:

5. aprila. Ivan Nič, mizar, 52 let, gastroenteritis acuta. — Marija Kremžar, tiskarjeva žena, 48 let, apoplexia cerebri.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	723-8	5-4	sl. zap.	oblačno	2-00
8. u. pop.	723-0	0-8	"	"	dež
9. u. zveč.	722-1	8-4	"	"	
Srednja temperatura 8 2°, za 0-7° nad normalom.					

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

9. aprila.

Papirna renta 5 % po 100 gl. (s 16 % davka)	85 gl. 35 kr.
Srebrna „ 5 % „ 100 „ „ 16 % „	85 „ 85 „
5 % avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 30 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 65 „
Akeije avstr.-ogerske banke	906 „ — „
Kreditne akeije	300 „ 75 „
London	119 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 49 „
Cesarski cekini	5 „ 63 „
Nemške marke	58 „ 60 „

Ponudba za zidarje.

Pri župni cerkvi v Sv. Križi poleg Litije je več zidarskih popravil

potrebnih. Oni zidar, ki želi to delo prevzeti, pride naj na lastne troške ali si osebno ogledat, ali pa naj se pismeno dogovori s podpisanim cerkvenim predstojnikom, kakova so dela in kakovo plačilo.

Sv. Križ pri Litiji, 31. dan marca 1889.

J. Marolt,
župnik.

(4-4)

Tuji.

7. aprila.

Pri **Maltcu**: Steiner, Peter-michel, Lustig, Muller, trgovci, z Dunaja. — Hauger, vzgojiteljica, z Bavarskega.

Pri **Stonu**: Franc Globočnik, potovalec, iz Kranja. — Schneider, trgovec, z Dunaja. — Josip Colanti in N. Lunano iz Udine. — Burger in Protzler iz Postojne. — Franc pl. Garzarolli iz Senožeč. — Pucher, iz Celovec. — Romauch iz Trbiža. — H. pl. Berlepsch z Bavarskega. — Filip Goldstein z Ogerskega. — Tezy, optikar, z Dunaja. — Preger iz Budimpešte. — Graupa, inženirjeva soproga, iz Postojne.

Pri **Južnem kolodvoru**: Marija Kolak iz Maribora. — Ana Knisl z Dunaja. — Dolnig iz Trsta.

Marija Jamnik naznanja v svojem in v imenu svoje hčere Josipine tužno vest o smrti svojega nepozabljivega soproga in očeta, gospoda

Nikolaja Jamnika,
posestnika in vinskega trgovca,

ki je včeraj dne 8. aprila t. l. ob 4. uri zjutraj v 44. letu svoje dōbe po dolgi in hudi bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pozemeljski ostanki pokojnega se bodo v sredo dne 10. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne iz hiše št. 11 v Medvodah prenesli na farno pokopališče v Preski ter ondi položili k večnemu počitku.

Sv. zadušne maše se bodo brale v več cerkvah.

Dragi rajniki se priporoča v blag spomin in molitev.

MEDVODE, dne 9. aprila 1889. (1)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in naplsov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnatе barve v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najčisteje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Odlikovan: 1873, 1881.

Josip Deiller,

tovarna za cerkveno blago in razprodaja

— cerkvenih oprav —

na Dunaji VII., Zieglergasse 27.

Zastopnik Franc Brückner.

Proti gotovi naročbi se najtočnejše izvršujejo vsakovrstne

cerkvene oprave

kot: kazule, pluviali, dalmatike, velumi, štole, baldahini, zastave itd., kakor tudi

celi ornat.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Diseldorfske oljnatе barve v tubah.

Akvarelne barve mokre in suhe.

ADOLF HAUPTMANN,

prva kranjska tovarna

oljnatih barv, firneža in laka

Ljubljani.

Pisarna in zaloga: Šolski drevored 6 (semeniščno poslopje).

Filijala: Slonove ulice 10-12

priporoča slikarjem, dijakom, stavbenim in pohištvenim mizarjem, likarjem kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznane izvrstne izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastoj in franko.

Oljnatе barve v ploščevinastih pušicah le najboljše vrste, posebno pripravne za razprodajalce, po znižanih cenah; v dežah od 25 klgr. naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in likarskih čopičev in slikarske patrone.